II-r. ÉVFOLYAM. 24. SZÁM. SZOMBAT, JANUÁR 30. 1869.

Előfizetési ár:
egész évre 20 frt., félévre 10 frt., negyedévre 5 frt.

Beigtatási dij: 6-hasábos petit-sor 5 kr.; bélyegdij minden beigtatásért 30 kr.
A „nyilttér"-ben 4-hasábos petit-sor 20 kr.

AUTONOMIA

POLITIKAI NAPILAP.

Az előfizetési pénzek
s a lap kezelését illető minden tárgyak a szerkesztőséghez (Lakatos utcza 1 sz. a. 1 emelet [illegible] zendők.

Bérmentetlen levelek
el nem fogadtatnak.

Előfizetési felhivás
az
AUTONOMIA
1869-ik évi folyamára.

Egész évre	20 frt — kr.
Félévre	10 „ — „
Evnegyedre	5 „ — „
Egy hónapra . . .	1 „ 80 „

Szegényebb sorsu nt. káplán vagy plebános urak számára mindazáltal, kiknek évi jövedelmük a rendes congrua illetéket alig haladja tul, az „Autonomiát" mindjárt most is, 16, 8 és 4 forintért szivesen adjuk.

Az „Autonomia" kiadó-hivatala.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

A kolosvári katholikusok lapunkban is emlitett gyülése, báró Józsika Lajos elnöklete alatt, következő feliratot intézett cultus miniszter ő excellentiájához:

Nagyméltóságú báró Minister úr!

„Nem kis aggodalom szállja meg az erdélyi rom. kath. püspöki megye hiveit, midőn egyházi, iskolai és alapitványi ügyeik állapotát szemlélve, nemcsak nem találnak alkalmat és módot eme legszentebb érdekeik megóvására, sőt inkább látják, hogy azok egy ujabb és nehéz válságnak mennek elibe.

A kathollkus egyházi, iskolai és alapitványi ügyek vezetésével eddig megbizva volt katholika kommissio, mely a kir. főkormányszék rom. kath. tagjaiból alakulva, fennáll, a kir. főkormányszék feloszlatásával rövid idő mulva megszünik — a nélkül, hogy a katholikus érdekek megvédéséről, a hivek megnyugtatásával még eddig gondoskodva lenne.

Sajnos, hogy az erdélyi rom. kath. egyház — országos törvényeken és régi gyakorlaton alapuló — autonomiájának szervezése oly soká késik, és ennélfogva az egyház világi tagjai, az egyházi szintugy, mint világi törvények szerint öket megillető befolyástól elzárva vannak.

Nagyméltóságod hathatós befolyásának és ajánlatának sikerült ugyan kieszközölni azt, hogy Ő cs. és apost. kir. Felsége 1867 augustus 19-én kelt és Nagyméltóságodnak ugyancsak 1867 september 12-én 896 eln. szám a. kiadott intézvénye által közzétett legkegyelmesebb elhatározásával, az erdélyi rom. kath. státusnak 1866-ban január 10-én Kolozsvárt tartott gyüléséből felterjesztett legalázatosabb feliratára megengedni méltóztatott, hogy az erdélyi kir. főkormányszéknél fennálló kath. kommissio megszüntettetvén, az eddig ennek hatásköréhez tartozó ügyek az 1866 február 10-én tartott gyülés jegyzőkönyvében körülirt szerkezetü státusgyülésnek, és az ennek kebeléből választandó bizottmánynak befolyásával kezeltessenek és intéztessenek, és igy az erdélyi katholikusok autonomiája ujból legfelsőbb helyen is elismerve és szentesitve lőn.

Miután azonban az, — ezen legfelsőbb intézkedés foganatositása végett — 1868 február 9-én Károly-Fehérvárt megkezdett és azon hó 15-én befejezett státusgyülés nem mutathatta fel azon óhajtott eredményt, mely az egyházi és világi rend egyetértésén alapulva, egyedül lett volna alkalmas annyi megtámadásoknak kitett egyházunkat és ennek jogait és érdekeit sikeresen megvédni, söt inkább az elnöklő püspök ő nagyméltósága — tagadva a világiak befolyásának minden jogosságát és a püspöki hatalomnak még olyan befolyást és jogokat is követelve, melyekkel Erdélyben soha sem birt, — a püspöki tekintély folytán egyesitett egyháziaknak többségével oly határozmányokat állapitott meg, melyek szerint az egyházi autonomia semmivé válnék, — igen természetes, hogy a leszavazott világi kisebbség ezen intézkedésen meg nem nyugodhatva, az ellen óvását jelentette be, és igy a szervezkedés még végeredményhez nem juthatott.

Autonomicus szervezkedésünknek ezen megakadása egyházunkra nézve felette káros, és különösen a világi hivekre nézve felette sujtó is, mert, mig más vallásfelekezetüek háboritatlanul élvezik az önkormányzat jótéteményeit, melyeket az országos törvény minden vallásfelekezetnek egyaránt biztosit, addig a katholikus világiak, kik ugyanazon törvény oltalma alatt állanak, egyházuk ügyeire és gyermekeik nevelésére legkisebb befolyással sem birnak, holott a világiak — tartózkodva minden illetéktelen beavatkozástól, a vallási és egyházi fegyelmi ügyeket távolról sem érinték, hanem csak azon ügyekre kivántak befolyást, melyekre a kath. vallás szerkezete és alapelvei szerint is öket a befolyás törvényesen megilleti; — mégis megnyugvásukat lelik a világiak abban, hogy az 1868-i státusgyülés határozmányai legfelsőbb helyen elfogadva nincsenek, mert ez azon reményre jogosit, hogy Ő cs. és apost. kir. Felsége, — Nagyméltóságod ajánlata folytán — csakis oly szabályzatra adandja legfőbb megerősitését, mely nem egyes osztály vagy hatalom túlterjeszkedésének elősegéllésére, hanem az egyház és nevelési ügy valódi és szent érdekeinek minden érdekelt fél kielégitésével előmozditására és megvédésére fog szolgálni.

Addig is azonban, — mig ez megtörténhetnék, — mig autonomiánk ugy szerveztethetnék, a mint azt az előrehaladt kor szelleme és egyházunk valódi érdeke kivánja, nem tehetjük, hogy nagyméltóságod magas figyelmét azon körülményre fel ne hivjuk, hogy a kath. kommissio közelebbről történendő feloszlásával egyházunk iskolai és egyházi ügyeire nézve nem lesz kezelő és kormányzó testület; az idő tehát sürgősen int, hogy a katholikusok egyházi, iskolai és alapitványi ügyei iránt azonnal oly intézkedések tétessenek, melyek által azok, az autonomikus szervezés megtörténtéig is kellőleg megvédve és biztositva legyenek, mert semmi sem lenne oly leverő hatásu és semmi sem ütköznék annyira az erdélyi kath. egyház érdekeibe, mintha ezen ügyek a kath. commissio megszüntével a kormány által kizárólag, vagy a világi elem kirekesztésével, csakis az egyházi rend befolyásával kezeltetnének, mely utóbbinak azokra kizárólagos befolyása soha sem volt.

Ezen óhajtásunk pedig az autonomia végleges szervezése előtt is, már most — és a mi legmegnyugtatóbb — törvényes alapon történhetnék meg.

Kétségtelenül ki van ugyanis mondva Ő Felségének 1867 augusztus 19-én kelt legkegyelmesebb elhatározásában, hogy a kath. commissio megszüntettetvén, az eddig annak hatásköréhez tartozó ügyek az erdélyi rom. kath. státusnak 1866 január 10-én tartott gyülése jegyzőkönyvében körülirt szerkezetü gyülésnek és az annak kebeléből választandó bizottmánynak befolyásával kezeltessenek, — ezen szerkezetü státusgyülés létezik és már egyszer 1868-ban egybe is volt gyülve, — megvan tehát a közeg, mely épen Ő Felsége legkegyelmesebb elhatározása által is arra hivatva van, hogy az erdélyi rom. kath. egyházi, iskolai és alapitványi ügyeket igazgassa és intézze.

Ha tehát a státusgyülés ugyanazon alapon, mint 1868-ban (ezen alap már legfelsőbb helyen is elfogadva lévén) egybehivatnék, és ez megválasztaná kebeléből az igazgató bizottmányt, igy törvényes alapon előállitva meglennének mindazon közegek, melyek az egyházi, iskolai és alapitványi ügyek elintézésére és kormányzására megkivántatnak.

Kérdés lehetne még csak a módozatok iránt, melyek szerint az ügyek kezelése a megválasztandó bizottmányban folyjon? miután ezek az 1868-ki február havi státusgyülésben tárgyaltattak ugyan, de még eddig eredmény nélkül; — azonban ez sem képezhet akadályt, miután a megválasztandó igazgató bizottmánynak — mint olyannak — mely a kath. commissio helyébe lép, — a végleges szervezésig azon szabályok szerint kellene eljárni, melyek a jelenlegi kath. commissionál az ügykezelésre nézve fennállanak.

Ily uton véljük mi egyházi, iskolai és alapitványi ügyeinket a végleges szervezkedésig is a törvényes utra terelhetni, mely intézkedés annál ajánlatosabb, mivel az az erdélyi rom. katholikusokat, — látva, hogy habár ideiglenesen, de mégis törvényes alapon és formában szerveztetnek ügyeik — nagy mértékben megnyugtatná a nélkül, hogy Ő cs. és apost. kir. Felségének legfelsőbb kegyuri és főfelügyelői jogai, valamint másfelől az erdélyi püspöknek ezen ügyek kezelésében eddig volt befolyása és viszonyai ez által legkisebb csorbulást vagy változást szenvednének.

Mint bu gó katholikusok, egyházunk és szent vallásunk iránti kötelességünknek tartjuk, más törvényes közegek hiányában, saját személyünkben — Nagyméltóságod vallásos és hazafiui buzgalmához azon alázatos kéréssel folyamodni, hogy egyházi, iskolai és alapitványügyeinket a fenyegető válságtól, a legczélszerübb módon megmenteni és ez iránti intézkedéseit fennebbi felfejtéseink értelmében mielőbb megtenni méltóztassék, — kitünő tisztelettel maradván

Nagyméltóságu báró Minister ur
alázatos szolgái:
több erdélyi rom. kath. hivek.

Mikép alakitsunk egyleteket anyagi érdekeink előmozditása tekintetéből.

(M.) Ujabb időben az összes európai culturéletben átalános mozgalmat látunk a gazdasági czélok miatt létesülő egyletek tekintetéből. Részvénytársulatok, bank, biztositó intézetek önsegélyző egyletek majdnem mindenütt keletkeznek és hatásukat az átalános nemzeti jóllét emelkedéséből észlelhetni.

Nálunk Magyarországon a legujabb korban a politikai kiegyezkedés folytán létesült közgazdasági lendület az egyleti életre is jótékonyan hatott. Egy két év alatt annyi vállalat, bank és segély-egylet létesült, mennyi előbb két év tizedben sem. És ha különösen a keletkezett egyletek székhelyét tekintjük, azt tapasztaljuk, miszerént azoknak legnagyobb része fővárosunkban, hazánk szivében keletkezett.

Tagadni nem lehet, hogy e tüneményt különösen a fővárosban központosult töke-, és nagyobb forgalomból magyarázhatni nagyobbrészt, — de másrészt nem szabad figyelmünkön kivül hagynunk, miszerént a vidék, főkép a kellő segédszerek hiányában szükölködik mindeddig az oly kivánatos egyletek nélkül.

Mikép alakulhatna is vidéken vállalat, melynek alapszabályai átalában mind a törvény, mind a kormány mostani eljárásának teljesen megfelelnének? Hisz nálunk mindezekről a kellő tudomás még koránsem terjedt el? Mi nálunk nincsenek oly intézetek, melyekhez a vidéken keletkező egyletek és közgazdasági társulatok, tanácsért folyamodhatnának?

A törvény az egyesületek sok nemére nemis foglal magában határozatokat. Az 1840: XVIII. törvényczikk a részvénytársulatokról szól, de ezekről is csak egyes momentumokat kiván, átalában a mostani forgalmi élénkség által követelt sok pontra nézve teljesen utmutatás nélkül hagyja az olvasót. A bankok, a takarékpénztárok-, az önsegélyző egyletekről, tehát az országunkban épen legszükségesebb és leginkább keletkezhető társulatokról emlités sincs törvényeinkben.

Szóval az egyesületi téren ugyszólván vakoskodnunk kell, mert majdnem minden utmutatás nélkül szükölködünk.

Ily körülmények közt tán nem lesz felesleges, ha t. olvasóinkat egy ép e napokban megjelent füzetre figyelmeztetjük, mely épen a mondott hézagokat pótolni van hivatva.

Az emlitett munka czime: — Alapszabály tervezetek vidéki bankok, takarékpénztárok, részvényekre alapitott iparvállalatok és önsegélyző egyletek számára. A füzetet Németh Imre a földmivelés ipar- és kereskedelemügyi magyar királyi miniszteriumban titkár szerkesztette. Mint a füzethez irt előbeszédben mondja, hosszabb időn át szerzett tapasztalatai alapján át a megszerezhető legjobb alapszabályok felhasználásával állitotta össze.

Mindenekelőtt a vidéki bankok képezik e füzetben az alapszabály tervezetek elsejét. Kiterjeszkednek az alapszabályok a bankok valamennyi nevezetesb üzleteire, mindenütt a kormány által igényelt követelmények belefoglalvák és csak azon tételek vannak üresen hagyva, melyek az egyes vállalatok különfélesége szerint különbözők szoktak lenni, milyen pl. az üzleti alaptőke, a részvények száma, a részvények összege stb. Ezen alapszabályi tervezet mellett több minta van mellékelve, melyek az ideiglenes részvényeket s szelvényeket stb. tüntetik elé.

Szintigy előadvák a takarékpénztárak és a részvényekre alapitott iparvállalatok számára való tervezetek, valamint az önsegélyző egyletekéi.

Ezen füzet hasznos voltát és korunkban czélszerüségét a mondottakból nem kell bővebben magyaráznunk. Csak egy esetet akarunk felemliteni. Egyes vidékeken önsegélyző egyletet kivánnának tervezni; de nem tudják, mi szükséges hozzá, nem tudják, hogy kezdjenek hozzá. Előveszik egyszerüen a czimzett munkát és sorra mennek az itt kitett pontokon s igy mind az iránt jönnek tisztába, mit kell egyletünknél létesiteni, mind pedig alapszabályokat készitenek, melyek a kormány kivánalmainak eleget tesznek.

Egyéni nézetek az autonomia körül.

Ugy tudom: az oly ellenzék, mely az államhatalom működését ellenőrizné, annak botlásait rostálgatja, alkotmányos országban amily jogos, ép oly tiszteletreméltó.

Ugy tudom: a sajtó hatalmasság, melynek föladata megtörni a féktelen szenvedélyt, s a medrén túlcsapott érzetár ujból szelid csendes menetében visszavezetni.

Midőn az „Autonomia" megindult, kétségtelen, hogy a fenebbieket tudta; s a mig nem merjük szerkesztőjéről feltenni, hogy csupán a püspökök ingerlésében találná kedvét: ugy másrészt meg vagyok győződve, hogy ezen, az egyház érdekében létesült lap, nemes feladatának tartja *rámutatni a kath. magy. egyházat bármely oldalról megtámadó veszélyekre.*

Mi az „Autonomiát" ily lapnak tartjuk; hogy jövőben is szilárdan őrizhessük meg e meggyőződésünket — az hő vágyunk.

Az államhatalom, mely elvontan gondolva tétlen, parlamentaris országban, az uralkodó többség; nálunk, a Deák párt.

Tisztelet a *Deák* névnek s az azt viselő nagy hazafinak, kit valóban nagy állambölcsnek tart nemcsak a hazai közönség elfogulatlan része, hanem az összes müvelt külföld is; tisztelet a pártnak, mely Deák eszméit diadalra segitvén, hazánkat dermedtségéből ujminden irányban áldásos tevékenységre költötte; mint e haza polgára, a *deák-párt által lerakott alkotmány-alapokat védeni kötelességemnek ismerem.* Vajjon mint katholikus polgára e hazának, *feltétlenül ragaszkodhatom-e a deák-párthoz?*

Ha a kath. magy. egyház iránt eddigelé tanusitott eljárását e pártnak végigtekintem, én semmi olyast nem találok e párt eljárásában, ami reám nézve a párt iránt lekötelezőleg hathatna, lekötelező lehetne.

Az alkotott vallásközi törvényben *igazságot* de még *az ember természeti jogának tiszteletét* sem találom; a pesti egyetemnek, mint országos intézetnek megszavazott 12 ezer forint, az egyház-vagyon törvénytelen kezelését helyezi kilátásba.

Mindezt a deák-párt létesité, mi ellen a felső házban oly hatályosan kifejezett lelkiismeret-sérelemből eredő aggodalom nyilatkozott.

S mégis mi történik? *A katholikus papságnak elüljáróik e párt támogatását ajánlják.**)

Nem akarjuk a moralis pressiot mérlegelni, melyet ez ajánlgatás magában foglalhat, csak azt kérdjük, vajjon ha az ellenzék kerül fölszinre, — mit mi legkevesbbé óhajtunk — vajjon ekkor, követve az *omnis potestas a Deo, et potestati obediendum* elveket, a főpapság e pártot — mely valóságos diadalát fogja a protestantismusnak a catholicismus felett megállapitani — szintén ajánlani fogja-e, fogja-e támogatni? Az alkalmazott s kiindulásul szolgáló elvek — gyenge felfogásunk szerint — a következetesség kérlelhetlen szigorával, a *párt támogatását követelnék.***)

A magyarországi katholikusoknak, ha jövőjük szivökön fekszik, egy oly párt után kell tekinteniök, mely a már letett alkotmány-alapokat, mint nemzeti felvirágzásunk egyetlen biztos feltételeit tisztelve, valahára igazságot szolgáltasson az ország azon többségének, mely hazánkban századokon át az alkotmány kitünő kedvezményeit élvezve, magát katholikusnak vallja s mint vallásos társulat méltán s jogosan követeli, *hogy czéljai elérésében,* — mely nem más, mint a tulföldi boldogság, mit övéi számára eszközölni legszentebb buzgósággal törekszik — *az államhatalom kezelői által ne gátoltassék.* Ha egy ilyen a kath. magy. egyház jogait respectáló, a kath. jogokat egész horderejökben *mielőbb* érvényesitni óhajtó párt, — melynek különben jellemében teljesen megnyugtató garantiát találunk — létesül: *lehetne-e kath. papnak saját én-je megtagadása nélkül a deák pártot támogatnia?****)

De ily párt nincs; fájdalom nincs s hogy ily pártot, a bennünket minden oldalról fenyegető korszellem ellen felszinre merülni nem látunk, annak mi okát abban merjük keresni, hogy a katholikusoknak még e napig sincs hazánkban — *autonomiájok.*****)

---

*) A választásokra vonatkozó legközelebbi czikkeink után fölösleges, hogy czikkiró ez aggodalmára hosszasabb jegyzetben feleljünk. — Mi ez ajánlást a jelen körülmények közt nagyon természetesnek találjuk. Szerk.

**) *Ajánlani, támogatni és meghajolni az államhatalom előtt,* két nagyon különböző dolog. — Ha czikkiró ez irányu aggályai teljesülhetnének is — mit mi nem hiszünk — ez esetben oportet magis obedire Deo, quam hominibus. Szerkesztő.

***) E kérdésre minden jó kath. igen könnyen megadhatja magának a választ. Egy ily párt létrejötte azonnal szétüzné hazai egyházunk egéről a fellegeket. Szerk.

****) Tökéletesen osztjuk e nézetet; annak többször kifejezést is adtunk. Szerk.

Elsőbbségi kötvények. Adva Tartv
62. Erzsébet vasut . . . 102.50 103.50
67. államvasut . . . . . 120.50 121.—
éli vasut . . . . . 101.— 100.25
ézaki vasut 89.50 89.75
eh nyugoti vasut 85.25 85.50
iszai vasut . . . . . —.— —.—
al. Károly Lajos vasut . . 96.— 96. 0
agyar északi vasut . . . —.— —.—
emberg-csernov. vasut . . 75.— 75.2
rdélyi vasut 81.25 81. 0
usztr. Dunagőzhajóz. társ. 93.50 94.—
esti lánczhid . . . . . — — —.—
Érték és pénz.
rankfurti váltó . . . . . 99.50 100.—
ondoni váltó . . . . . 118.50 119.—
árizsi váltó 47.20 47.40
. arany 5.66 5.68
apoleond'or 9.52 9.55
gyleti tallér 1.75 1.76
züst . . . . . 116.— 116.75

kincs! ék egy jó könyv! n küldetik mindenkinek. den ágaiból, melyek részint dísz- áron kaphatók: UTMANN, sében. att. Nemzeti szálloda.) háza a honi s külföldi omnak. — Pesten szivesen Vidéki megrendelések k. — Mindenhoni s kül- az előfizetés. ingye küldetnek!

tulajdonos és felelős szerkesztő: NYI J. MIHÁLY.

negalakult egylet első szükségeinek fetára kiürült, talán magas tónusból kezönben az egylet nagy pártolásnak örhető, de kivánatos is, hogy szép rendelelőleg elláttassék a szükséges önképkkel.

aránylagos részét el ne vállalták volna, arra példát nem mutat a történelem.

Mindezek után nem dicsekhetem azzal, hogy teljes adómentességet, vagy legalább leszállitást s az oly népszerütlen közvetett adónemek megszüntetését hoztam volna haza mintegy ujévi ajándokul választóimnak; de üres kézzel még sem jöttem.

A s ó á r á t jóval lejebb szállitottuk. Ez első szükségü és nélkülözhetetlen fogyasztási czikk levén, mindenesetre önök s különösen a marhatenyésztéssel foglalkozó gazdák elismerésével fog találkozni.

Megszüntettük a b o r d é z m á t, s a gondviselés megengedte, hogy e rég tevezett üdvös rendszabály épen oly esztendőben léphetett életbe, mely bő szüret áldásával töltötte meg hordóinkat, pinczéinket.

A d o h á n y - e g y e d á r u megszüntetésének kérdése komolyan foglalkodtatja kormányunkat.

Különben sokkal magasabbra becsülöm önöket, sokkal nagyobb véleménynyel vagyok népünk ép szivelelkéről, semmint hazafiságát az anyagi haszon után mérném, mely közvetlen és kézzelfogható módon mindenegyesre háramlik.

A ki szükkeblüen számitgat, midőn a haza szent nevét emlegetik,a ki nem szivesen áldoz,midőn mindnyájunk közjava szólit áldozatra, nem érdemli meg a magyar hazafi nevét, az nem emelkedett az emberi méltóság azon magaslatára, mely őt a szabadságra érdemesitené s a polgári legfontosabb jogok élvezetére képesitené.

S a ki azzal kecsegtetné önöket, hogy olyan kormány lesz valaha, mely nem kiván semmiféle adót s ingyen lát el egy rendezett államot annyiféle kellékeivel, az olyan embert bizvást a csalók s népámitók sorába állithatják.

Az u. n. baloldalnak p. o. két olyan kivánsága van, mely ha teljesül, szükségkép a közterhek növekedését fogja maga után vonni. Ezek: a külön külügyi képviseltetés, és a külön vált haderő. Ezen, most még „közös" ügyeknek különvált kezelése, hogy sokkal töb be fog kerülni, azt senki, a ki az egyszeregyet tudja, nem tagadhatja.

Nem is annyira az adók leszállitása képezi azon czélt, melyre a bölcs államférfiunak törekednie kell, mint inkább azok igazságos felosztása, s az adóképesség emelése szerint a közterhekből reáeső részt mindenki könnyen viselhesse.

Kétségbe kellene esnem e nemzet életrevalósága felett, ha megjósolni nem merném, hogy a szabadság s az alkotmányosság oltalma alatt mind anyagi, mind szellemi fejlődése óriási arányban fog növekedni s ezzel adóképessége is rövid idő mulva sokszorosan fog emelkedni. Csak időt engedjetek hozzá!

A közvetlen teendőkre nézve legyen szabad egy hasonlatban fejeznem ki nézetemet.

Volt egy ismerősöm, ki nagy költséggel és fáradsággal házat épitett magának; de az a szerencsétlen természete volt, hogy mikor már csak tető alá kellett volna vennie, mindannyiszor hibát talált benne, s nem hogy kijavitotta volna, hanem elpusztitotta. s ujat kezdett épiteni. Ezen szerencsétlen ismerősöm, önök elhihetik, ha más módot nem követ, hajlék nélkül fog maradni, s utóbb is a rideg ég alatt kell meghalnia.

Ne kövessük ezen ember példáját. Ne rontsuk le azt az épületet, hanem javitsuk, bővitsük azt. Folytassuk a munkát, mely megkezdetett; ne pihenjünk, haladjunk előbbre mindig, dolgozzunk a magunk, dolgozzunk utódaink javáért, kiknek áldása fogja egykor sirunkat beharmatozni.

Igy mondhatjuk, ha pályafutásunk végére értünk: „Szent hazánk! megfizettük mind, mivel csak tartozánk!"

— H a r k á n y i Frigyes, szentendrei jelölt, mint a „Naplónak" irják mult vasárnap délelőtt Szent-Endrére menvén, már utközben nagyszámra menő lovas banderium által fogadtatott, mely jötteről értesülve, feleutra eléje ment és éljenezve kisérte őt a város elé, hol ujabb választó sokaság várta már, mely a banderiumhoz csatlakozván, mozsárlövésekkel és harsogó éljenekkel fogadta Harkányi Frigyes urat, ki lelkes éljenektől félbeszakasztott rövid beszéddel köszönte meg a fogadtatást. Innét a választó sokaság a városházra kisérte jelöltjét, hol nevükben lelkes szónoklattal üdvözöltetett, mire Harkányi ur riadó éljenekkel fogadott nagyhatásu beszédben válaszolt, mire az egészen elragadtatott választók vállaikra emelve vitték őt egyik előkelő földbirtokos házához. Innét Gozsdu septemvir ő mlga kiséretében a gör. n. e. püspöki lakban már készen váró diszebédre ment, mely ismét ujra meg ujra Harkányi Frigyes képviselőjelölt lelkes éltetésével lett félbeszakasztva. Ebéd után Bogdányra indult át, hol szintén a legnagyobb lelkesedés fogadta, e helység ugyszólván egyhangulag képviselőjelöltjévé kiáltván őt ki. Másnap Vörösvárra ment. Ürömben banderium és hoszszu kocsisor, zeneszó, lövöldözés, s beláthatlan sokaság várta, mely szünni nem akaró lelkesedéssel fogadta beszédét, s nagy számmal kisérte át Sz. Ivánra, hol ismét a legszivélyesebb ünnepélyességgel fogadttatott, ugy hogy mindezek után megválasztatása ugyszólván, előre bizonyosnak tekinthető.

— G r ä m e n s t e i n Gusztáv államtitkár, az oravicai kerület volt képviselője Oraviczán és a kerület egyéb községeiben a legnagyobb kitüntetéssel fogadtatott. G. hosszabb beszéde, melyet az országgyülés vivmányairól tartott, választói tetszését megnyerte. A beszéd, magyar, német és román nyelven kinyomva a választók között kiosztatott. Grämenstein megválasztása igen valószinü, daczára annak, hogy a balpárt, mint Oraviczán nevezik Mocsonyi-párt, mindent elkövet, hogy G—t megbuktassa. Mocsonyiék agitálása még a románok nagy részére sikertelen.

— A z i z r a e l i t a c o n g r e s u s január 28 dikán tartott nyilvános ülésében felolvastatott a cultus miniszterium leirata az anyakönyvvezetés módozata iránt, melyben felszólitja a congressust, hogy az izr. anyakönyvvezetésben eddig tapasztalt szabálytalanság elkerülése végett a leirathoz mellékelt mintákat figyelembe véve, dolgozzon ki erre vonatkozólag javaslatot, és szerkeszszen czélszerü mintákat.

KÜLFÖLD.

(K e l e t i ü g y e k.) A félhivatalos körökben Görögország válasza iránt uralkodó optimista nézetek daczára, Párisban, mint látszik, nem igen biznak a béke fenntartásában. A „Patrie"-nek irják Athenből f. hó 26-ról: „A kormány ismeri a conferentia óhajtását, de nem tudja mi tevő legyen. A török kikötő: elzárása folytán tönkremenő kereskedés békét követel minden áron, mi alatt a tettpárt, melynek a hadseregben is több sége van, nem akar tudni legcsekélyebb engedményről sem. E pártnak sikerült a tömeget fanatizálni. Az utczákon zászlókat hordanak körül ezen jelszóval: „háboru", s a házfalakra, sőt még a királyi palotára is czédulákat ragasztanak fel, melyeken ez áll: „háboru vagy lemondás a trónról!" Hasonló körülmények közt nem csoda ha a m i n i s t e r e k ingadoznak elhatározásukban. A király egyébiránt már megtette az előkészületeket a hadjárat megnyitására, a parancsnokok ki vannak nevezve, a haditerv elkészült, és G y ö r g y király személyesen akar a hadsereg élére állni. A békét egyedül a hatalmak erélyes magatartása volna képes biztositani, ha a görögök végre azon meggyőződéshez jutnának, hogy külsegélyre semmi esetben sem számithatnak.

Emlékiratról is beszélnek,melyet a görög kormány eddigi magatartása igazolásaul a hatalmakhoz szándékszik intézni. Ebben a görög ultimatum éles bonczkés alá vétetik. Az 5 pont közül a negyedik és ötödik egészen jelentőség nélküli, a harmadikat Görögország fentartás nélkül elfogadja, az első és másodikról az emlékirat azt mondja, hogy mint a népjoggal és görög törvényhozással ellenkezők, föltétlenül visszavetendők. A krétai menekültek visszatérését ellenben Görögország semmikép sem akarja gátolni, ép oly kevéssé fogja megengedni, hogy katonái vagy államhivatalnokai közül valaki fegyvert ragadjon a felkelők mellett,vagy hogy a görög kereskedő hajók élelmet és hadkészletet szállitsanak Krétába. Végre beleegyezik, hogy az „Enosis" kapitánya ellen törvényes vizsgálat inditassék, ha a török admirál ez iránt szabályszerü vádiratot nyujt be."

Ugyancsak Athenből f. hó 17-ről kelt levelezésben olvassuk: „A háboru küszöbén állunk: Királyi parancscsal minden 17—45 éves görög alattvaló bárhol legyen lakása, fegyverfogásra szóllittatik, a kinek három fia van, egyet otthon tarthat, ellenben minden ház köteles egy harczost állitani, ha ez mindjárt egyetlen fia volna is; ezen kötelezettség alól csak az özvegyek egyetlen fiai vannak kivétetve. A szaloniki görög gyarmat összes fegyverfogható tagjait a hadsereghez küldte, a családok hajón Odessába küldetnek. A hatalmak előterjesztései nem vezettek eredményre. „Inkább háboru mint forradalom és monarchia," — mondá Bulgaris. Azon kérdést tehát, háboru legyen e vagy béke? a tömeg terrorismusa fogja eldönteni."

Ez görögország jelen helyzete. A kormány ujabb forradalomnak tenné ki magát, ha gátolná a háborut, melyet a nemzet Görögország integritására nézve elkerülhetlennek tekint. Ezt a nagyhatalmak is jól tudják s ha még sem szüntek meg a görög kabinetnél a béke érdekében közbenjárni, ebből még nem következik hogy reményük volna a már annyira elterjedt mozgalmat befolyásuk által lecsendesithetni. Az erre vonatkozó tárgyalásokról csak annyit tudni, hogy különösen a nyugoti hatalmak nem elleneznék a localisált háborut Görögország és a porta között és nyugodtan bevárják az események további lefolyását. De valjon Oroszország is tétlen néző maradna e, arról méltán kétkednek.Poroszés Olaszország egy politikai versio szerint, fentartják cselekvési szabadságukat; e két hatalomra tehát nem lehetne számitani, ha a nagy hatalmak a porta védelmére kelnének. — Különösen Olaszországról nyiltan kimondja egy florenczi lap, hogy kormánya azon részre fog állani, mely neki a legnagyobb előnyt biztositja.

(A b e l g a k o r o n a h e r c z e g t e m e t é s e.) B r ü s s el, jan. 25. A szokatlanul erős hideg daczára, ma roppant sokaság tódult Lackenbe, hogy a brabanti herczeg temetésén jelen legyen, vagy legalább még egyszer láthassa a gyermek földi maradványait, kinek jövőjéhez oly fényes reményeket kötöttek. De a nép nagyobb része csalódott várakozásában, a királyi kastély igen közel esvén a lackeni plébánia templomhoz, a számtalan ember nem fért el a szük uton s igy sokan nem láthatták a gyászmenetet. Daczára ennek senki sem hagyta el helyét, s a gyászmenetet követő tömeg a szó szoros értelemében elárasztotta egész Laekent.

Kik oly szerencsések voltak, a kastélyba bejuthatni, az ifju herczeg ravatala körül gyültek egybe, mely az elhunyt királynak égő kápolnává átalakitott dolgozó szobájában volt felállitva. Ezen kápolna ép oly egyszerü mint imposans látványt nyujtott. Egész terjedelmében fekete fátyollal bevonva, egy a boltozaton megerősitett csillár és több karosgyertyatartó által világittatott meg, melyek a háttérben levő oltáron állottak. Az ébenfából készült mesterséges faragványokkal és ezüst kereszttel diszitett koporsót ezüst szövet födte, rajta egyszerü fehér korona. A ravatal alján az ifju herczeg czimere állott. A koporsó mögött, az oltárral szemben, a belga czimer volt látható ezen szomoru datummal: „1869 jan. 22 én." Oldalvást egy lelkész, egy apácza, imára leborultan, és két palotatiszt őrködtek a koporsó felett.

A királyi ház és a flandriai gróf tisztviselői a körterem bemeneténél foglaltak helyet, hová egymásután bevezettettek: a helyőrségi magasabb tisztek a parancsnokló tábornokok, a diplomatiai testület, melynek élén a nuncius állott, a senatus, a miniszterek, a törvényhozó testület küldöttsége stb. Tizenegy óra körül a papság ünnepélyes menetben vonult be a palota főudvarába, hol a gyászba öltözött udvari személyzet várt reá.

Azon pillanatban, melyben az utolsó készületek tétettek a királyi gyermek földi maradványainak el távolitására azon palotából, hol napvilágot látott, megmozdult az égő kápolnát a királyi termekkel egybekötő bejáratot fődő szőnyeg s a háttérben két halvány, bánatos arczu férfi jelent meg, kik nyugodtan bevárták a menet elindulását. Ezek egyike maga a király, a gyászoló apa, a másik fivére, a flandriai gróf. Mindketten tábornoki egyenruhát viseltek, a Lipót rend nagy keresztjével és gyászfátyollal. A király nem sirt; arcza azon mely fájdalmat tükrözte vissza, mely nem ismer könnyeket. Lehajtott fővel s remegő kezében zsebkendőjét lengetve, még egy pillantást vetett gyermekére, mely a jelenlevőket mélyen meghatotta.

A menet végre megindult. A nagy hideg daczára, a király és fivére egyszerü felöltönyben, köpeny nélkül gyalog kisérték a koporsót a templomig; ez szintén feketével volt bevonva. Balról emelvény állott az érsek számára. A ravatal hermelin szegélyü fekete bársony szőnyegen nyugodt, kupját párnára helyezett kettős korona ékité fehér rózsákból. A Benedictus és Agnus Dei eléneklésével a szomoru szertartás be volt fejezve. A király és fivére visszatértek a palotába, 2 óra körül már ismét siri csend uralkodott az egyházban.

— „Napi hirek" czim alatt a „Moniteur Universel" ezeket irja: „Egy idő óta a császár gyakran értekezik M e t t e r n i c h herczeggel, ki maga részéről azonnal értesit B e u s t grófot ezen beszélgetések tárgyáról, melyek, — mint fölteszik — a franczia osztrák szövetségre vonatkoznak. Rendesen jól értesült körökben tudni akarják, hogy ezen szövetség ma már befejezett tény, s hogy annak alapjai csak legközelebb vetettek meg."

— Poroszországnak most a kis Lichtenstein herczegségre támadt étvágya. Kivel fegyverrel nem remél boldogulhatni, alkudozásokhoz folyamodott s az uralkodó L i e c h t e n s t e i n J á n o s herczegtől pénzen akarta megváltani a herczegséget, de mint mondják, kosarat kapott.

— Berlini tudósitás szerint, W a e c k e r G o t t e r kormánytanácsos neveztetett pesti porosz főkonzullá.

E hó elején a véletlen egy Orsini-féle bombákkal telt ládát juttatott a pápai kormány birtokába; a küldőt eddig nem sikerült kinyomozni. A láda egy római kereskedőhöz levén czimezve, a vasuti hivatal által rendeltetése helyére szállittatott. De a kereskedő megijedt a veszélyes tartalom láttára és kelepczét gyanitva, bejelentette a hatóságnak a váratlan ajándékot.

— Az Iber félszigeten, mint előre látható volt, a zavar napról napra növekedik. Az ideiglenes kormány külön hadosztályt szervezett, melynek rendeltetése az éjszaki tartományokban mutatkozó karlistákat fékentartani. A victoriai helyőrség már több zászlóaljjal erősittetett, Navarrába is ujabb csapatok indittattak, mert a kormány értesült, hogy a korlisták ott fölkelést terveznek. Madridi körökben azt hiszik, hogy Don Carlos 20,000 embert lesz képes sikra állitani, s hogy a harcz mártiusban veendi kezdetét.

UJDONSÁGOK.

— **Örömmel** regisztráljuk azon hirt, (s hiszszük sokakkal közös érzelmet fejezünk ki egyuttal), mely szerint H o r v á t h Boldizsár igazságügyminiszter huzamosb gyöngélkedéséből felüdült, s — mint halljuk — febr. 14 ke táján választói körébe utazik.

— **Az angol trónörökös** tegnap előtt már elutazott Bécsből, hogy Triesten át nejével együtt Egyptomba vitorlázzon, — s igy a magyar lapok óhajtása és hire, mintha a hg fővárosunkat is meglátogatná, nem valósul.

— **Gr. Bolza Viktor**, ki a királyi család több tagjának nevelését vezette, Bécsben szerencsétlen esés következtében meghalt.

— **A magyar földhitelintézet** zárszámadása 1868. évről: záloglevelek forgalma 20,846,700 ftra, — a jövedékjegyeké 417,700, — a pénztári utalványoké 1,145,900 frtra rug; a biztositási tartalék-alap tesz 2.785,553 frtot; az összes vagyoni mérleg 25,948,181 frtnyi összeget mutat. A tiszta üzleteredmény az intézet keletkezésétől 1868 dec. 31-ig tesz 301,570 frtot, — ezen örvendetes eredmény a mily kedvező képét mutatja az intézet virágzásának, ép oly mértékben kelthet örömet minden magyar honfiban, mert ez egyedüli saját nemzeti intézetünk, mely a törvénynek is kiváló oltalma alatt áll.

— **Pozsonyban** f. hó 17 én a városi közgyülés elé a védnökségi választmány azon jelentést terjeszté,miszerint jelenleg a helybeli elemi tanodáknak az uj törvény értelmébeni szervezésén munkálkokik — hasonlókép a gymnasium, különösen a hittani tanulmányok előadására nézve is tanácskoztak, s az „Ung. Ll." értesülése szerint határozatba ment, miszerint anaponkénti templombajárás, gyakori gyónás stb. eltörlését fogják a cultus miniszternél kérelmezni, és mintha ezen határozat a z ö s s z e s p o z s o n y i l a k o s s á g n a k közkivánatával és tetszésével találkozott volna, — szabad legyen ez utóbbit egy kissé kötve hinnünk.

— **A pesti asztalosczéh** legközelebb 25 fttal járult a honvéd segélyző alap gyarapitásához, — igen szép, hogy némely ügy a czopfokat is felvillanyozni birja.

— **A Kisfaludy társaság** tegnap emlitettük gyülésén P. S z a t h m á r y Károly és Rákosi Jenő bel- és S i r P a t t e r s o n Arthur, ki legközelebb J ó k a i egyik regényét forditotta angolra, s több ideig Magyarországon tartózkodván, jeles ethnographicus ismertetést irt nemzetünkről, kültagul választattak meg. — A birálók az idei pályazatokról tettek jelentést, ezek szerint a satyrák közül „A gavallér politikusok" czimü egyhangulag jutalomra, „A nyeglék" czimü dicséretre, s más három emlitésre méltónak itéltetett, — a bohózat elméletére pályázó két munka közül az első szótöbbséggel itéltetett jutalmazandónak, mert noha egyik sem teljesen kielégitő, ez sok tekintetben mégis nyereség elméleti munkákban szegény irodalmunkra s versenytársát felülmulja. Az eredmény a februar 6 diki évi nagy gyülésen fog kihirdettetni melynnk programmja következőleg állapittatott meg, elnöki megnyitó beszéd, titkári jelentés, S z é k e l y Jó:

Filologiai észleletek.

(Folytatás.)

Ez egy ige a fönmaradó igazság az emberi tények és az anyagvilág azon változandóságaiból, melyek a földi lét kezdete óta a jelen napig végbementek, s melyek még a befejeztetésig végbe fognak menni. Ez képzi a látható anyag világban azon láthatlan lényeget, mely mindig megmarad, s mely sohasem a külsőségben mutatkozik, hanem mindig a dolgok beljében rejlik. Ez igazság ily nagy mérvben s majdnem fölfoghatlan kiterjedésben való nyilatkozatának kisebb minőségü magyarázóira akadunk annak részletesebb föltünéseiben. Igy minden jövendő lét,mely él és gyarapszik, az előtte levő lénynek lényegéből veszi azt, mit önmagában átidomit. Lelkünk élete és képződése következménye nem az elsajátitott szavaknak, hanem a bennök foglalt lényegnek. Testünk a tápláléknak nem külseje, hanem lényegéből szivja életét. Igy mig az esetlegesség mindenféle módon enyészik, a lényeg mindenféle módon megmarad. Szintugy azon emberi fők, melyekben a legnagyobb eszmék megfogamzottak, feledékeny por martalékaivá lesznek, mig a lényeget alkotó eszméik élnek és fönmaradnak. A lassu képződés és idomulás folytán tehát, az anyagi létnek e más alakot öltő külsőségei után végre a mindenség egész lényege egy általános anyagi enyészet után fog diadalt ülni.

Hogy mennyi időbe fog kerülni ez egyetemes kifejlődés, emberi elmélkedés folytán kiszámitani nem tudjuk, de hogy e fejlődési menet jelentékeny előhaladására nézve négyezer évnek kelle lefolynia, s ezután az Istenfiának megtestesülés által is gyámolitólag közremüködnie, azt a multakból látjuk. Azon fejlődési menet, mely akkor, midőn kezdetben teremté Isten az eget és földet, megindult, haladásában mindvégig az Üdvözitő által vezéreltetik. ki által lettek mindenek, mert nála nélkül semmi sem lett abból a mi lett. A kisded mag, melyet a kertész elültet, ugyanazon kertész által czéljára segittetik. Midőn a gazda nemcsak házat épittet, hanem annak föntartására is ügyel, midőn a szántóvető nemcsak ültet, hanem ültetvényét gyámolitja is, kisebb alakban azon örök igazságot fejezik ki, mely szerint az Atya nemcsak teremtette a mindenséget, hanem a Fiu altal egyszersmind czéljára is kalauzolja, mert adatott neki minden hatalom a menyben és a földön.

A jövő létre való előkészület eszméjét, mint az emberiség egyedüli igazságát, annyi kisebb vagy nagyobb fontosságu esemény, korszak század, nemzet nagyember stb. veszi ugyon körül, de mégis azoknak egybehangzásában meglepő fönséges érzelmekre talál az igazságot kereső lélek. Ki tudná mindazokat néhány sorban röviden kimutatni, miután azon részleteknek egész terjedelme egy oczeánhoz hasonlit. A virág, mely a tavaszi nap édesgetésere a föld kebeléből előbujván a jövendő létnek csiráját oly szemeket igéző és szépen illatozó szirmokkal körülvéve mutatja, jelképe kicsinyben az emberinem nagy egészének. A mi az egész virágban legfontosabb, az az a jövendő lét alapja, még a figyelmes vizsgálat után is alig ismerhető föl, mert a külső burok, mely szine kellemével kecsegtet, könnyen elvonja figyelmünket a lényegtől. Isten, ki a jövendő lét eszméjét ily szép külsővel övezé a legkisebb virágszálnál, nem tagadja meg örök igazságát az emberiség egészénél sem. Mint a virágnál ugy az emberiségnél is egy egészben kell látnunk a jövendő létre törekvés eszméjének külső környezetét, mert minél jobban szétbonczoljuk, annál kevesebb kellemet fogunk azon fölismerni. De a külső buroknak minden szépsége megett is legszebb azon titokszerü lényeg, melynek főtulajdonsága a jövőre irányulás. Mert csakugyan nem a jövő-e,melyre a világnak minden törekvése siettetti léptét? A jövő felé való nehézkedés az erkölcsi vagy anyagi világrendnek egyiránt sajátja. Az egyes családapa épen ugy igyekszik önmaga és saját gyermekei jövőjét biztositani, mint akár az országok fejedelmei és kormány ferfiai az alattvalókat. A nagyszerü találmányok se nem a mult se nem a jelen, hanem a jövő számára találtatnak föl, mert a mutakból, mindinkább elválunk, a jövő felé pedig rohanunk. Szóval a lelketlen ugy, mint a lelkes lények minden faja ösztönszerüleg vagy öntudatosan, de mégis folyton a jövőre készül.

Az összes emberiségnek a jövő életre való előkészületét hogy mégis körülményesebben érthessük, nemünk eddigi életében két fő kiinduló pontot kell kijelölnünk, melyet maga a mindenség Alkotója jelölt ki akkor, midőn először az emberi nemet e földgömbre vezette, s másodszor, midőn azt bukott helyzetéből egyszülött Fia által fölemelte E két lényeges határponton belül bármennyi időszakot különböztessenek is meg a föld tudósai, az emberi nem életét tulajdonképen több szakra fölosztani nem lehet, mint a megváltás előtti ó-korra, és megváltás utáni uj-korra. Mert bár különféle nagy jelentőségü események okot adtak arra, hogy a történelmi idő még kisebb részekre daraboltassék, mindazáltal e két esemény az, melynek utófénye nem törődve az emberi fölosztásokkal az utánna következő egész időt áthatotta, ugy annyira, hogy mig a teremtéstől a megváltásig lényegben ugyanazon általános vonások uralkodtak, a megváltás után pedig a megváltás tanitmányainak eszméi szüllik folyton az éltető és áldásos nézeteket. A Golgotha tetején ragyogó kereszt tehát azon jelvény, mely az időt két nagy szakaszra osztja, s mig a hegynek azon felét, melyen a kereszt oda fölvitetett, az ó kor már megfutotta, a másik fele, láthatár az ujabb kor előtt, melyen át kell haladnia.

Minden haladásnak meg van a maga kiinduló pontja, s a milyen tulajdonságu az, a szerint idomul a belőle létrejött fejlődés. A következmény az előzménytől mindig nyer valami sajátságos szint, mely azon mindvégig fölismerhető. Az emberiség előbbremenetelének kezdő pontja saját teremtetésével, az egész földi természeté pedig a kezdettel esik egybe, midőn kezdetben teremté Isten az eget és földet. Az egész földi természet és az ebben foglalt emberiség haladása két eszme ugyan, de a mely egymásssal szoros összeköttetésben van. Egyiket a másik nélkül nem gondolhatjuk,mert a Teremtő mindenhatósága azt együvé csatolta. Kettő ugyan de az igazság, melyet mindkettő mond, csak egy, mert az egész anyagvilág, nemkülönben mint az ember teremtésének története, egy örök müködés s e müködésnek a földön mindig előbbre vivő irányát mutatja. A tökéletlenebb lét után a tökéletesebb állapot következésének ragyogó sorozatát tünteti az elénk. Igy azon föld, mely üres és puszta vala, világossággal vétetik körül. A tökéletesség e fokáról még nagyobbra emeltetik, midőn megteremtetnek annak ékességei a föld növényei s végre élő allatai. Ha földgömbünk átalakittatásának azon előbbi időszakába csak legalább képzelet szerint is áthelyezhetnők magunkat, midőn az még csak azon ősvilágossággal birt, mely az első napon teremtetett s midőn annak fölszinét sem növény sem állat nem diszesitette, annál kevésbbé halhatatlan lelkü ember, mennyivel tisztábbak lennének a tökéletesedés menetéről s jelenlegi létünk átszellemüléséről való fogalmaink. Földgömbünk fejlesztésének e fokozatán, ha azon fensőbb lény, kinek parancsszavára mind e külső ékességek előálltak, értésünkre adta volna, hogy szándékában van még növényeket meg élő állatokat is létrehozni, mindezek elménk előtt az akkori lehetséges tapasztalatokhoz képest természetfölöttiek s lehetetleneknek tüntek volna föl ép ugy, mint jelenleg a kinyilatkoztatás azon igazságai, melyek egy tökéletesebb lét ismeretét tudatják velünk. De most midőn e fejlesztési fokozaton túl vagyunk s midőn mindazt, a mi a természet akkori állapotához képest lehetetlennek tünvén föl, most megvalósulva látjuk, miért ne hihetnők el a jelenlegi természetet is még egy tökéletesebb alakba átidomulhatónak.

A tökéletesség felé haladó irányt anyagi tünemények és változatokban elég világosan fölismerjük ugyan, de mégis azon átalakitások rendkivüli távolsága miatt, melyeken a föld keresztül ment, vizsgálódásunkra vonatkozólag csekélyebb eredményre juthatnánk, mint ha ugyanazon irányt a hozzánk legközelebb eső időben és tárgyban, azaz emberi nemünk történetében veszszük szemügyre. Az anyagi tökéletesség legmagasabb és a szellemi lét legalacsonyabb fokának egymással való egyesülése az emberben, ezeknek századok alatt egymásra gyakorolt viszonya és hatása, a halhatatlan léleknek halandó testtel való találkozása, a bünbeesés által ennek ama fölött való túlsúlyra vergődése, a megváltás által e hiánynak ismeti egyensulyba való hozása, mind oly tünemények az emberi nem életében, melyek az összes történelem burokja alatt azon csirát képzik, melyek a jövendő szellemibb lét időszakában kell kifejlődnie és teljes virágzásra jutnia. Ez iránynak első megindulása a paradicsomkertben levő első emberpárral kezdődik, halad az ezredéveken keresztül s befejeztetik az egy akol és egy pásztor eszméjével, s lesz az irás szavai szerint reggel és estve a hetedik nap. A kezdet megtörtént, a haladás folyamatban van és pedig a befejező eszmének tetemes kifejlődésével, a befejezés Isten tudja mikor lesz. Az ős bünbeesés homályt terjesztő hatásával a tökéletesedés fejlődésére nem csekély hátrányu volt ugyan, de a mennyit esett hátra az által, annyit emelkedett a megváltás által. A részletek, melyekre e tekintetben kiterjeszkedünk, ez előbbremenetelt csak világosabbá tehetik s mig az ó korban az anyag tulsulyát látjuk a szellem fölött, az uj korban ennek diadalát látjuk ama fölött, melyet egy harmadik kor, azaz a szellemi létnek legerősebb szinü uralma követend.

(Folyt. köv.)

szágnak most a kis Lichtenstein her-
t étvágya. Kivel fegyverrel nem remél
lkudozásokhoz folyamodott s az ural-
e n s t e i n J á n o s herczegtől pén-
ltani a herczegséget, de mint mondják,

dósitás szerint, W a e c k e r G o t t e r
nevezetett pesti porosz főkonzullá.
a véletlen egy Orsini-féle bombákkal
ott a pápai kormány birtokába; a kül-
került kinyomozni. A láda egy római
én czimezve, a vasuti hivatal által ren-
szállittatott. De a kereskedő megijedt
lom láttára és kelepczét gyanitva, be-
ágnak a váratlan ajándékot.
félszigeten, mint előre látható volt, a
ra növekedik. Az ideiglenes kormány
t szervezett, melynek rendeltetése az
yokban mutatkozó karlistákat féken
iai helyőrség már több zászlóalylyal
arrába is ujabb csapatok indittattak,
értesült, hogy a korlisták ott fölkelést
di körökben azt hiszik, hogy Don
nbert lesz képes sikra állitani, s hogy
n veendi kezdetét.

UJDONSÁGOK.

el regisztráljuk azon hirt, (s hiszszük
érzelmet fejezünk ki egyuttal), mely
t h Boldizsár igazságügyminiszter hu-
edéséből felüdült, s — mint halljuk —
választói körébe utazik.
ol trónörökös tegnap előtt már eluta-
Triesten át nejével együtt Egyptomba
igy a magyar lapok óhajtása és hire,
rosunkat is meglátogatná, nem valósul.
za Viktor, ki a királyi család több
ét vezette, Bécsben szerencsétlen esés
eghalt.
gyar földhitelintézet zárszámadása
oglevelek forgalma 20,846,700 ftra, —
é 417,700, — a pénztári utalványoké
rug; a biztositási tartalék-alap tesz
az összes vagyoni mérleg 25,948,181 frt.
tat. A tiszta üzleteredmény az intézet
868 dec. 31-ig tesz 301,570 frtot, —
eredmény a mily kedvező képét mu-
irágzásának, ép oly mértékben kelthet
magyar honfiban, mert ez egyedüli saját
nk, mely a törvénynek is kiváló oltalma

ayban f. hó 17 én a városi közgyülés
választmány azon jelentést terjeszté, mi-
a helybeli elemi tanodáknak az uj tör-
i szervezésén munkálkokik — hasonló-
m, különösen a hittani tanulmányok
is tanácskoztak, s az „Ung. Ll." érte-
tározatba ment, miszerint anaponkénti
gyakori gyónás stb. eltörlését fogják a
él kérelmezni, és mintha ezen határozat
o z s o n y i l a k o s s á g n a k köz-
tetszésével találkozott volna, — szabad
t egy kissé kötve hinnünk.
ti asztalosczéh legközelebb 25 fttal
segélyző alap gyarapitásához, — igen
nely ügy a czopfokat is felvillanyozni

sfaludy társaság tegnap emlitettük
z a t h m á r y Károly és R á k o s i
r P a t t e r s o n Arthur, ki legköze-
yik regényét forditotta angolra, s több
zágon tartózkodván, jeles ethnographi-
irt nemzetünkről, kültagul választattak
ok az idei pályazatokról tettek jelentést,
atyrák közül „A gavallér politikusok"
ulag jutalomra, „A nyeglék" czimű
nás három emlitésre méltónak itélte-
at elméletére pályázó két munka közül
éggel itéltetett jutalmazandónak, mert
teljesen kielégitő, ez sok tekintetben
elméleti munkákban szegény irodal-
nytársát felülmulja Az eredmény a
évi nagy gyülésen fog kihirdettetni
amnja következőleg állapittatott meg,
beszéd, titkári jelentés, S z é k e l y Jó:

értésünkre adta volna, hogy szándéká-
vényeket meg élő állatokat is létrehozni,
k előtt az akkori lehetséges tapasztala-
rmészetfölöttiek s lehetetleneknek tün-
ugy, mint jelenleg a kinyilatkoztatás
melyek egy tökéletesebb lét ismeretét
. De most midőn e fejlesztési fokozato-
s midőn mindazt, a mi a természet ak-
képest lehetetlennek tünvén föl, most
tjuk, miért ne hihetnők el a jelenlegi
ég egy tökéletesebb alakba átidomul-

esség felé haladó irányt anyagi tüne-
ltozatokban elég világosan fölismerjük
azon átalakitások rendkivüli távolsága
a föld keresztül ment, vizsgálódásunkra
sekélyebb eredményre juthatnánk, mint
ányt a hozzánk legközelebb eső időben
z emberi nemünk történetében veszszük
anyagi tökéletesség legmagasabb és a
galacsonyabb fokának egymással való
emberben, ezeknek századok alatt egy-
lt viszonya és hatása, a halhatatlan lé-
testtel való találkozása, a bünbeesés ál-
fölött való túlsúlyra vergődése, a meg-
ánynak ismeti egyensulyba való hozása,
nények az emberi nem életében, melyek
nelem burokja alatt azon csirát képzik,
dő szellemibb lét időszakában kell ki-
jes virágzásra jutnia. Ez iránynak első
paradicsomkertben levő első emberpár-
alad az ezredéveken keresztül s befejez-
l és egy pásztor eszméjével, s lesz az irás
reggel és estve a hetedik nap. A kezdet
aladás folyamatban van és pedig a befe-
tetemes kifejlődésével, a befejezés Isten
. Az ős bünbeesés homályt terjesztő ha-
életesedés fejlődésére nem csekély hátrá-
de a mennyit esett hátra az által, annyit
egváltás által. A részletek, melyekre e
rjeszkedünk, ez előbbremenetelt csak vi-
ik s mig az ó korban az anyag tulsulyát
fölött, az uj korban ennek diadalát
t melyet egy harmadik kor, azaz a szel-
erősebb szinü uralma követend.

(Folyt. köv.)

Ne tessék megijedni! Midőn én kath. autonomiat emlegetek, távol van tőlem a nm. püspöki kar boszantásának gondolata, mert én ez alatt itt egyelőre nem egyszersmind a világiak befolyását az egyházi ügyekre nézve merem gondolni, hanem igenis a z o n v é g s ő k a p o c s m e g s z ü n é s é t, m e l y a k a t h. m a g y. e g y h á z a t a m a g y a r á l l a m h a t a l o m h o z k ö t i; más szókkal: a z o n v i s z o n y t é r t e m, m e l y b e n l é t e z i k v a g y c s a k l é t e z n i e f o g k e l l e n i a k a t h. m a g y. e g y h á z n a k a k o r m á n y h o z.

Mily viszonyban állunk jelenleg a kormányhoz, mutatja azon szabad gazdálkodás, melyet az államhatalom vagyonunkkal üz.

Hogy ennek másként kellene lennie, elég hivatkoznunk az 1848 iki 20 törvczikk 2 §-ra, mely egyszersmind autonomiánk minőségét is meghatározza.

Midőn tehát mi oly tökéletes függetlenséget követelünk a magy. kath. egyháznak, milyet a mindkét nemü protestans s a görög egyház élvez, csak azon törvényhez ragaszkodunk, mely hazánkban a bevett hitfelekezetek egymás iránt való állását rendezte; s ezt követelve kormányunk, melynek tagjai a 48 iki törvényhozásba is nagyobbrészt befolytak, zokon nem veheti nekünk.

És mi történt ennek kivivásában, melyért ha igazságos volna kormányunk, hangot sem kell vala szólnunk?

Az autonomiáról beszélve a M. Állam jan. 11-ki száma azt mondja: „N e m v i l á g i p á r t é s p a p i p á r t e g y m á s e l l e n é b e n s z e r v e z g e t é s e, h a n e m m a g á n a k a z a u t o n o m i á n a k k i v i v á s a s t ö r v é n y e s m e g á l l a p i t á s a a z e l s ő é s f ő c z é l, m e l y h a m e g l e s z, a t ö b b i, m i n t s a j á t m a g u n k b e l ü g y e — — k ö n n y e n r e n d b e l e s z h o z h a t ó."

Mig a M. Állam ugy tartja, hogy a z a u t o n o m i á n a k k i v i v á s a a f ő c z é l s a n n a k t ö r v é n y e s m e g á l l a p i t á s a — mi azt merjük mondani, hogy a m a g y. k a t h. e g y h á z t e l j e s f ü g g e t l e n s é g e a z á l l a m t ó l, az 1848-iki törvényben sarkallik s igy régen meg van állapitva, következőleg ez már bevégzett tény, mert az országos törvényt, melyet a parlament hozott, sem ő Felsége, sem a cultusminiszter, sem a magy. püspöki kar meg nem változtathatja; s igy ami e téren történik, vonatkozhatik a b e l s ő s z e r v e s z k e d é s r e, d e a z e g y h á z n a k a z á l l a m t ó l v a l ó t ö r v é n y e s e n m e g á l l a p i t o t t t e l j e s f ü g g e t l e n s é g é r e é p e n n e m. Aztán ha a magy. kormány vagy ő Felsége, ki csak magyar tanácsosai javaslatát fogja követni ez ügyben, meghallgatásától vagy plane — mint értettük — ő Felsége legmagasabb beleegyezésétől függ a régen ténylegesen kimondott magy. kath. egyház autonomiája, ugy én azt látom, hogy jövőre is az államhatalom gyámkodása alatt állva a változó kormányok s kormánypártok ladikjában fog egyházunk evezni, osztozni ama keserü tápszerban, mely az állam által autonomia képében neki nyujtva tápanyagával tengetni fogja az egykor oly fényes s messze századokon által nagyra hivott magy. kath. egyházat.*)

Az elmondottakban oly függetlenséget követelvén a magyarországi hatholikusoknak, milyet a többi befogadott vallásfelekezetek élveznek, még csak azt mondom ki, h o g y é n a u t o n o m i á n k (már t. i. ugy amint én magyaráztam) k é s e d e l m e z é s é n e k o k á t, é s p e d i g f o n t o s b s t á n e g y e t l e n o k á t a k o r m á y b a n k e r e s e m, mely, mig elvileg rég ellökte magától a kath. egyházat, elég szükkeblü, elismerve társadalmi jogát, életképességét s önmagát kormányozni biró s akaró erejét, megvonni tőle azon jogokat, azon szabadon mozoghatási tért, melyet egyházunknak a 48 iki vivmányok törvényben kijeleltek, törvényben szentesitettek.

Ezt azon kormány teszi, melyet Deák-pártja terem tett s mely támogatását várja s tán (még jogczimen, nem?) követeli is — a m a g y. k a t h. k l e r u s n a k!

A viszontlátásra Isten velünk.

*) A legfelsőbb szentesités nem annyira a függetlenségre vonatkozik, mint inkább a világi hivek befolyására. Hisz köztudomásu dolog, hogy a választási szabályzat előmunkalatai terjesztettek legfelsőbb szentesités alá. Szerk.

Pest, jan. 29.

A „Századunk" tegnapi száma a következő „s z e r é n y k é r d é s t" intézi lapunkhoz:

Az „Autonomia" czimü lap azon hirt közli, hogy a püspöki kar ő Felségének már előterjeszté a kath. autonomikus gyülés választási alapszabályait.

E jelentésből nem lehet világosan megérteni, hogy vajjon mily választási alapszabályokat terjesztettek elő a püspökök? A congressusét e, vagy pedig azon munkálatot, melylyel a különféle autonom kath. testületek összealkotására előállottak?

Bármit is terjesztettek azonban elő; jelenleg más kérdés az, mire a közfigyelmet felakarjuk hivni.

S ez az, hogy vajjon mi uton-módon correspondál a püspöki kar a felelős, alkotmányos kormány elkerülésével a koronával, s a kormány hajlandó-e arra, hogy saját, az alkotmányba rejlő jogosultságát elmellőztetni engedje, szóval, hajlandó-e, arra, hogy helyeselje az alkotmánysértést?

Egész tisztelettel várjuk a feleletet.

Midőn tisztelő elismerésünket nyilvánitanánk a „Századunk" részéről a kath. autonomia ügye iránt oly gyakorta tapasztalt érdeklődés előtt, mely ügynek országos és alkotmányos jelentőségét többi politikai lapjaink között ugy látszik nevezett tisztelt laptársunk ismerte fel és hordozza leginkább szivén; szerény kérdését kötelességszerü figyelembe veszszük.

Az első pontot illetőleg, azt t. i., mily választási szabályzatot terjesztett elő a magas püspöki kar, vajjon a congressusét-e vagy pedig a különféle autonom katk. testületek összealkotására vonatkozót? rövid válaszunk ez:

Köztudomásu dolog, hogy a mult évi okt. 1. tartott kath. vegyes értekezlet, az autonomia legelső lépésének egy előértekezlet választási szabályzatát határozta el alkotandónak. Az országos congressusra vonatkozó szabályzatok, mint ezen előértekezlet által szervezendők, emlitésbe sem jöttek.

A nm. püspöki kar, tehát ezen az oktoberi vegyes értekezlet által reá ruházatt megbizás folytán, csak is az előconferentia választási szabályzatát dolgozhatta ki és terjeszthette királyi szentesités alá.

A második pontra vonatkozólag, vagy is, mily uton-módon correspondeál a magas püspöki kar a felelős kormány elkerülésével a koronával? mi választ nem adhatunk.

Sem a magas püspöki karral, sem a magas kormánynyal érintkezéseink nem levén, e tárgyban hivatottakul sem érezhetjük magunkat felvilágositással szolgálni.

BELFÖLD.

Levelezés.

Kispallag, (Hontmegye) jan. 26.

Főtisztelendő szerkesztő ur. Kérem önt, legyen szives jelen igénytelen soraimnak, nagyrabecsült lapja hasábjain egy kis helyet adni, — hagy tüntethessem föl röviden, községünk birája, — S z e d l á r J ó z s e f n e k a tanügy érdekére igazán káros eljárását.

Községünk iskola-háza, két év óta romban hever, melynek felépitéséről a biró, — mindamellett, hogy a patronatus e czélra bizonyos pénzösszeget ajándékozni méltoztatott — nemcsak hogy nem gondol, de jelen tanévre, — iskolaházunk hiányát pótlandó, tanszobát s tanitói — lakot sem bérelt ki! S ha nt. R o z s h á z y I s t v á n, ernyedetlen buzgalmu lelkész urunk, a tanügynek kitünő barátja, nem fogad saját pénzére tanszobát, s nekem önmaga kiszoritásával a plebánia házban, nem ad lakást — a gyermekek oktatás nélkül maradnak. Továbbá, —

az iskola falai közt keservesen megszolgált évnegyedes csekély fizetésemet minden kérés és szorgalmazásom daczára — megtagadta; csupán azért, mivel kántor-tanitói fizetésért, mely alig 200 frt. — a jegyzőséget nem akarom vinni.

Nem levén kenyerem! fizetésem kiadatása végett a szolgabiróságot kerestem meg; de sikertelenül.

Folyamodtam a megyei főispánhoz, fájdalom! — eredménytelenül. Elkeseredettségemben minsszter urunkhoz fordultam, kinek a nevelésügy körüli komoly foglalkozásai ekkoráig nem engedték szorult helyzetem tekintetbe vételét . . . !

Ez utóbbi tények világosan mutatják, mennyire fekszünk — tanitók — a politikai hatóság érdekében.

Egyedül a kath. egyház az, mely igazán buzog a tanügyért; de ez az effféle szomoru körülményeken — mintbogy a politikai hatóság tőle a támogatást egyenesen megtagadja — keveset segithet.

Ezek után, mély alázattal ismételve kérem a főtisztelendő szerkesztő urat soraimnak egész terjedelmébeni felvételeért: mit azon czélból kérek, hogy mig egyrészről e szomoru körülmény a nyilvánosság terén a tiszt. olvasó közönség tudomására jut, — másrészről a vallás és közoktaságügyi miniszter ur az ily, — a népnevelés emelkedésének legnagyobb akadályaul szolgáló egyéniségekre — becses figyelmét kiterjeszsze! *)

Stroffek István Lajos s. k.
kántor tanitóhelyettes.

*) Valóban nagy meglepetéssel vettük e sorokat, melyek a mily örvendetes világot vetnek egy buzgó és emelkedett lelkü kath. lelkésznek a tanügy iránt viseltető áldozatkészségére, ugy elitélik az illető megyei hatóságot tehetetlensége és értelmetlenségeért. Reméljük, hogy illető körökben segiteni fognak a bajon, mely a népnevelés ügyére hazánkban valóságos gyalázat. Szerk.

(V á l a s z t á s i m o z g a l m a k. Báni conferentia. Izraelita congressus.)

— A tapolczai kerületben hat baloldali jelölt lépett volt fel K e r k á p o l y i ellenében. Valamennyi baloldali visszalépett.

— Szathmármegye krassói kerületében B u d a Sándort, a ki bár román, kivételesen nem baloldali, hanem Deákpárti, akarják felléptetni.

— Rácz-Almáson Jankovics Gyula baloldali és Zichy Nándor jobboldali a jelöltek.

— Tanárky Gedeon államtitkár Holdmezővásárhelyen a nagy számmal összesereglett választók előtt nagy tetszéssel fogadtatott.

— H o l d m e z ő v á s á r h e l y r ő l irják nekünk: Vasárnap e hó 24-én nagy néptömeg gyült össze a városháza udvarán; T a n á r k y Gedeon államtitkár ur, mint városunk volt képviselője, lejött hozzánk, s számolt eddigi müködéséről; az egy óra hosszáig tartott beszéde, melyben gyönyörü ékesszólását a meggyőződés érveivel párositá, köztetszésre talált s az összegyült választók éljen rivalgásai s helyeslései számtalanszor félbeszakiták volt képviselőnket. Beszéde végeztével Draskóczy Lajos helybeli ev. lelkész ur tolmácsolá az egybegyütek érzelmét gyönyörü szavakkal, s közhelyeslés nyilvánulása közben kérte fel ő méltóságát párthivei nevében a követjelöltség elfogadására, mit nagy éljenzés közben meg is igért. — Délben a „Fekete sas" nagy termében disz-ebéd rendeztetett követjelöltünk számára, melyen 200 nál többen vettek részt. Mint minden ilyen köz- és disz lakománál egymást érték a felköszöntések, melyek közül leginkább kiemelendőnek tartjuk A n t o n o v i t s főszolgabi ránkét, ki hazánk nagy fiára, Deák Ferenczre emelt poharat. Ezen a diszlakomán alakult meg a vásárhelyi D e á k-k ö r is mely — bizonyára ma, midőn a helybeli magát s z a b a d e l v ü k ö r-nek nevező szélbali és balközépi fusionált egyesület oly igen bujtogat a Deák-párt ellen s melynek egyedüli törekvése, m i n d e n á r o n megbuktatni, s mint a H o n esti lapja mai számában nyilatkozik egy kolomposuk k i r o s t á l n i a k o r m á n y k é p v i s e l ő t, volt követünket — valóban szükségessé vált.

A követválasztás eredményére nem kis befolyással lesz G a r z ó Imre helybeli gymn. tanárnak a „Szegedi Hiradó" tegnapi számában közzétett felhivása H.-M.-Vásárhely polgáraihoz. Kiemeljük a higgadt gondolkozással, érett észszel, döntő argumentumokkal irt felhivásból azon részt, melyben Tanárky Gedeont ajánlja jövőre is képviselőnknek. Nem szól ő nagy szavakban, nem is „d i c s ő i t i a k ö z ö s ü g y e s a l k o t m á n y t", de elsorolja a politikai pártok jelenlegi állását, azok czélját, s ujjal mutat azon kerülendő utra, melyet különösen a szélső bal, ma már a f u s i o után a balközép is — fájdalom — követ. Csak azt kivánjuk, vajha városunk minden választó polgára elolvasná a tanár ur ezen szózatát, melyet bizonyára a legjobb időben intézett lakosainkhoz, — akkor nem lenne egy se közülök, kiket a nagy szavak s csalogató igéretek eltántoritanának!

Megyénk életében is változás történt; t. i. közkedvességben álló másod alispánunk K o v á c s Ferencz ur leköszönt hivatalából, mi valóban nagy veszteség. Ő volt 61-ben országos képviselőnk, s akkor a határozati párthoz tartozott, most a balközép hive. Sokan ugy vélik kimagyarázhatónak e leköszönését, hogy Tanárky el en akarna fellépni, mint a balközép jelöltje; mi — részünkről — nem hisszük, sőt bizonyosan is tudjuk, hogy volt másodalispánunknak ilyen czélja nincs, sokkal jobban szereti hazáját, mintsem egy oly férfiu ellen, mint a belügyminiszteri államtitkár fellépne; mert — valljuk be őszintén — nagy a különbség kettőjük között.

a—z.

— Z i c h y Antalnak választóihoz intézett érdekes nyilt leveléből a következő kivonatot közöljük.

A pályát, melyre önök becses bizodalma ezelőtt három évvel kiszólitott, kitartó szorgalommal, becsületes igyekezettel futottam meg; de egyuttal jó sikerrel és tisztességes eredménnyel is.

Nincs miért pirulnom, nincs miért mentegetőznöm: az voltam, a minek magamat mutattam. Nem hagytam el a zászlót, mely alá önöket szólitottam, s melyre a szabadság, a hazafiság, az emberiség szent érdekei, s egyuttal a béke és a kiengesztelődés igéi voltak fölirva.

Kimondottam megválasztatásom előtt, hogy D e á k Ferenczet, nagy hazánkfiát vallom vezéremnek, az ő zászlója alatt mint közkatona harezolni dicsőségemnek tartom. Önök nem fognak semmi következetlenséget szememre vethetni, habár egy vagy más mellékes kérdésben egyéni nézetemet ama nagy polgártársunk s az általa vezérlett nagy többség eltérő fölfogásának alárendeltem volna is, a mely önkéntes alárendelése a szabad akaratnak, ha fölfogásom nem csal, a polgári erények egyik legmagasbikát, az önmegtagadást képezi.

Nem rettentem vissza az áldozattól, a hol áldozni kelle. Csatlakoztam szavazatommal azokhoz, a kik az osztrák államadósság egy méltányos részét elvállalták. Nem csak azért, mert azon összeg egy része valósággal Magyarországra is fordittatott, hanem azért is, mert tudtam, hogy e kérdés mentől tovább halasztatik, hasonlóan a Sybilla könyveihez, annál drágább áron lesz csak megoldható. Hol állanánk most, ha ezen kényes kérdes fölött már 48 ban meg tudtunk volna egyezni! Ha e teher sulyos volta miatt szemrehányás tehető, az nagyrészben azokra esik vissza, a kik a kibékülést oly sokáig elhalasztották s megakadályozták.

Messzire vágók azon államjogi és nemzetgazdászati szempontok és indokok, melyek a kiegyezést sürgetővé tették; megérthetőbbé leszek bár, ha a közéletből vett egy igen tenyéren fekvő hasonlattal élek. Hallottátok-e valaha, tisztelt barátim, hogy midőn valamely testvérek a szülei vagyonban megosztoztak, ne kellett volna egyuttal az azon fekvő adósságot is, kinek-kinek a maga részéhez aránylag, elvállalniok?!

Volt rá eset, hogy olyan országok és tartományok, melyek azelőtt éveken át egy közös uralkodó alatt együtt voltak, egyszerre egymástól szétszakadtak és különváltak; de hogy ilyenkor az államadósságok

AZ „AUTONOMIA" TÁRCZÁJA.

A házgondnok.

Regény.

(Francziából magyaritotta Kürcz Antal.)

MÁSODIK RÉSZ.

V.

— Legkevesbbé lehet kérdés önről uram ez ügyben. Én már eljövetele előtt határoztam, s ezen határozatomnál ön jelenlétének daczára is szilárdul megmaradok, és nincs hatalom, mely annak megmásitására birhatna, én ön neje nem leendek soha.

— Oly őszinteség, milyent még nem tapasztaltam, s valóban egészen elvagyok bájolva általa, mert imádandónak találom azt. Mindazonáltal engedje hinnem, hogy határozata nem megmásithatatlan, én várni fogok mig határozata kevésbbé kegyetlen leend reám nézve.

— Ön hiában fog várni uram, azt előre mondhatom.

— De végre mi okból?

Mi okból? és ön gróf ur egy fiatal leánytól kérdi, mi okból nem akar férjhez menni? szeszélyből — egy . . . ha ugy akarja elkényeztetett gyermek makacs akaratja miatt, de mely ellen még a király sem tehet semmit, mivel hogy ezt hozta fel ön, uram.

— Kétségkivül rabszolgája szeretnék lenni kegyed legkisebb akaratjának és boldognak érzendettem volna magam, ha ennek jelét kegyednek mint Essac grófnőnek adhatom. Látja kegyed, szükség már csak ezért is, hogy önnek határzata ellen lehessen felebbezni.

— Engedje uram, hogy utoljára kinyilatkoztathassam, miképen önnek fellépte engem meg isztel ugyan, de épen nem vágyom az Essac grófnő czimére, s nem is leendek azzá soha.

A fiatal ember sértve érzé magát, önszeretete felébredt; ellenállásra készült, és az atyai igéret jogára támaszkodván, válaszolá:

— Isten mentsen, kisasszony! hogy azért jöttem volna én Beauretraitte, hogy jóváhagyását e házasság-hoz erőszakoljam! De felneveltetve oly körben, hol a szülők rendelkezhetnek leányaik kezéről, és a leányok megtanulták szülőiknek engedelmeskedni, azt hivém: hogy édes atyja szavára támaszkodva bátran adhattam elő kérésemet a kisasszonynak, és ön ellenállásának daczára is — melyet tisztelek — engedjen megmaradnom alázatos kérésem mellett, melyet mind a társadalom mind az ész törvénye megszentesitenek.

— De, uram mit kiván, hogy még egyebet is mondjak, ha még most sem értett? Ebben semmi nincs, mi megsértené a társadalom és az ész törvényeit, miként ön nevezé azokat? Mondtam önnek, hogy kérését nem teljesithetem — és önnek katonai és nemes emberi lovagiasságára hivatkoztam, nyilatkoztassa ki atyám előtt, hogy ön eláll szándékától.

— De kisasszony épen a lovagiasság, melyre ön hivatkozik, tiltja hazudnom, és én utálatos hazudságot mondanék, kinyilatkoztatván, hogy önkénytesen lépek vissza.

— Jol van uram, hazudságtoli félelme elenyészik talán, ha nyiltan bevallom, hogy szivem nem szabad többé. Ez őszinte vallomásra a testőri tiszt elhallgatott, nem tudván hirtelenében mit feleljen, nem tudván miként birálja meg a vele szemközt ülő leány idegenszerü bizalmát; azonban hiusága, önszeretete csak hamar megnyugtaták őt. „Mily makranczos kis fejecske" godolá magában, és Agotában mást nem látott szeszélyes, elkényeztetett gyermeknél, kinek képzelőtehetségének felhevülése a magány, s bihetőleg a regényolvasás is megrontá a józan itéletet.

E gondolat csakhamar erőt vett rajta, azért egész elfogulatlanul válaszolá:

— Ez már legalább ok. Kétségkivül első szerelem, ez igen megillető — de az első szerelem, bármily mély legyen is, — csak nem leend örökös, és ugy gondolom, elég fiatal vagyok, hogy megvárhassam a végét.

E szavak után felkelt, könnyeden üdvözlé a hölgyeket és szobáiba távozott, nem minden szerelmi nehéz s komoly aggodalom nélkül; mert azon kivül, hogy Bréche kisasszonyt feltünő szépnek és igen szellemdusnak találta, el nem feledheté jelentékeny hozományát, melyből adósságait fizetendő, és házát régi fényére emelendő vala. Bizony 3 vagy 4 milliónyi összeg sokkal ritkább a világban, mintsem hogy amugy könnyeden, csupán valakinek szivenyelgése folytán elszalaszthassa az ember.

Bréche ur csakhamar értesült a gróf és leánya között lefolyt párbeszéd eredményéről, s ismervén ez utóbbi szilárd jellemét, élénk nyugtalanság fogta el szivét, hanem a fiatal tiszt finom móddal megnyugtatá őt.

Megigérteté az öreg által magának, hogy mitsem fog elhamarkodni, és az időre fogják bizni megszelidi-teni Agota makranczos ellenszegülését.

Különben a gróf Beautreitben maradott, mint derék katonához illik, ki addig tartja megszállva a várat, mig a kapitulatio be nem következik.

Igy mult el egy hónap, Agota ismét résztvett a közös étkezésnél, de csak azon feltét alatt, hogy Mariette is, mint társalkodónője, barátnője, szinte ott ebédelend; a fiatal tiszt kiállitá minden ágyutelepeit, de a győzelem nem mutatkozék.

Agota udvariasan, de legyőzhetlen hidegséggel bánt vele, és ha a fiatal ember csak egy szavat koczkáztatott tervét illetőleg, Agota rögtön hallgatást parancsolt neki.

A fiatal leány az épen leirt jelenet után másnap levelet irt Baoulnak, biztositván őt szerelméről, s hogy mitse aggódjék azon házasságot illetőleg, melyre őt kényszeriteni akarják.

— Legyen irántami bizalma oly erős, miként szerelme; — irta többi között — bocsássa meg atyámnak a hibát, melyet ön iránt követett el; egy öreg ember nem mindig tud bánni a fiatalokkal, főkép oly öreg, kinek nézetei ellenkezők. Mi a Beauretraitben elfogadott vendéget illeti, kérem ugy tekintse e körülményt, mintha nem is léteznék.

Raoul mindazonáltal mély felindulás és legyőzhetlen féltékenység befolyása alatt állott. Különféle sejtelmekkel gyötré magát és huszszor is volt azon ponton, hogy Beauretraitbe menend s párbajra hivandja ki versenytársát; de viszzatartotta őt Ágota tilalma, anyjának látása, valamint a hajthatlan logika szava, mely kérlelhetlenül sugá fülébe: ez ember soha nem bántott téged, ő csak jogával él, mert nem ismerte szerelmedet a kisasszony iránt, és talán még most sem ismeri . . . . . igaztalan vagy tehát, ha panaszkodol ellene.

A fiatal ember komorságba esett, szerelmét az oly hirtelen utjába álló nehézségek csak fokozák, anyja eléggé iparkodott felbátoritani őt, de ez nem igen sikerült, Különben Montségur marquisenő nem tudta a jelenetet, mely Bréche ur és fia között történt, ez halálosan sebzette volna szivét. Egyedül Joubert ur és barátja a kapitány tudták e titkot. Armand minden áron azon volt, hogy Raoul boszut álljon Bréche uron ez utóbbinak gyalázatos multját elterjesztvén a vidéken, de a jegyzőnek végre nagy nehezen sikerült a forrongó kedélyü kapitányt lecsendesiteni, kimutatván néki, miként ha czélt akarnak érni, a botránytól minden áron tartózkodniok kell, különben esélytelenség lenne oly embert bántalmazni s jó hirét csonkitani akarni, kinek leányát Raoul nőül akarja venni, s hogy Ágota sokkal büszkébb, semmint hogy megtudna bocsátani annak, ki atyja nevét meggyalázni birta.

— Várjunk — az idő legjobb orvos — tevé hozzá, — az események mindenkor szemben jönnek azzal, ki nem sietteti azokat.

Mindazonáltal Raoul, hogy bármely véletlen készületlenül ne találja naponkint gyakorolta magát a fegyverforgatásban. Minden reggel egy két órát vivott Armand barátjával, ki csak hamar Raoulban ügyes tanitványát fedezte derék atyjának, fölösleges volna ugy hiszem emlitenünk, miképen a kapitány igen jó vivó volt. Tizenegy évet töltvén a csatatéren, alkalma volt minden jó fogást elsajátitania, s nem sokat mondunk, ha állitjuk, miként e téren nem igen talált mesterre. Mindemellett a kapitánynak soha sem volt párviadala. E derék katona tapasztalásból tudta, hogy a veszekedő ember, ki a legcsekélyebb szóra is kardot ránt, rendesen nem a legjobb harczos az ellenség előtt: ama jó akaratu emberek között, kik önkényt követték az általunk is emlitett osztrák ágyutelep rohammali bevételére, egy veszekedő sem találkozott, noha ezrede nagy számmal számlált ilyeneket.

Egy hó mult el, hogy Essac gróf Beauretraitben mulatott a nélkül, hogy ezáltal legkevesbbé is változott volna helyzete azon személyeknek, kik történetünkben szerepelnek, midőn egy reggel Armand titkos meghivást kap, hogy az nap dél fele a Beautretraitbe vezető uton balról látható füzfa bokornál jelenjen meg, hol valakire találand, kinek vele valami közleni valója van.

Az irás a kapitány előtt teljesen ismeretlen volt. Ha a felhivást a táborozás alkalmával kapja, hol minden perczben élete a véletlen játék labdája lehetett, kevésbbé foglalkodtatta volna őt a kaland, mint jelenleg és közönbösen várta volna a „légy ott" óráját. ismételgetvén magában: „majd meglássuk." De jelenlegi nyugodt, egyhangu életében e légyott oly esemény volt, mely minden gondolatát elfoglalta. (Folyt. köv.)

zsef emlékbeszéde Tompa Mihály fölött, — „A gavallér politikusok“ czimü pályanyertes szatira felolvasása, — jeles történésztünk Horváth Mihály püspöknek „Zrinyi Ilona“ czimü életrajza, uj pályázasok kihirdetése s zárbeszéd, — miből látszik, hogy az idei nagy gyülés sok élvezetest fog nyujtani, s azért előre figyelmeztetjük rá az irodalom barátait. A tagválasztó gyülésen csak 16 tag volt jelen, elég rosz.

— **Azon budai orvosnövendék,** ki az 5 ftos bankjegyek hamisitását oly formán üzte, hogy egy-egy bankjegynek negyedrészét pótolta hamissal, s az igy megtakaritott bankódarabokból aztán egészet csinált, — minden száznál husz forintot nyert volna, ha a budai kapitányság el nem csipte volna.

— **A fővárosban** azon jellemző hir kering, mintha a kormány Besze Jánossal ennek uj hivatalától leendő visszalépése iránt alkudoznék. Si non e vero e ben trovato.

— **Zichy Jenő** és társai a miniszteriumnál egy Budán felálitandó sós és keserüviz fürdőintézet engedélyezéseért nyujtottak be folyamodványt. Az e czélból szükséges 200,000 ftnyi tőke részvények utján fedeztetik. —

— **A táviratokat** a jövő hó elejétől kezdve hordárok fogják széthordani, kiknek jelvényük nemzeti czimer lesz sapkájukon, s kiket más czélra nem lehet használni.

— **A böjti időtöltésről** is gondoskodnak, a hangversenyző zenemüvészek. A fővárost a florenczi négyes társulat látogatja még s 3 kamara estélyt rendezend, — Reményi Ede pedig Weimárból visszatérvén a vidéken tesz körutat.

— **Cattaróból** (Dalmátia) egy küldöttséget szándékoznak a bécsi reichsrathhoz és miniszteriumhoz meneszteni, hogy ez ott egy Cattaroban felállitandó gör. n. egyesült püspökség létesitését kieszközölje.

— **Az aradi gazdasági egyesület** f. é. febr. 4 én d. u. 3 órakor Aradon a megyeház termében közgyülést tart, melyre az egyesület tagjai meghivatnak.

— **Hasonlókép** a fehérmegyei gazd. egyesület igazgató választmánya is gyülésre hivja meg az egyesület tagjait, febr. 8-ra, a szőlőmüvelési, közgazdászati és állattenyésztési szakosztályok azonban már 7-én ülésezni fog.

— **Triestben** f. hó 28-a éjjelén nagy tüzvész pusztitott, tegnapi telegrammok szerint a tüz 11 és fél órakor a vaspálya raktárak tenger felőli során ütött ki, s az épületek egész a falakig elhamvasztattak. A tüzhelyen gyorsan megjelent helyőrségnek sikerült az áruk legnagyobb részét s e közt 300.000 ft értékü gabonát megmenteni; nagyobb mennyiségü szesz elveszett, — ellenben faggyu, kén stb. szerencsésen félretétettek.

— **Brassóban** tüzoltó egylet életbeléptetésen müködnek s létrehozása kilátásba van helyezve; vajha minél több város követné példáját s vajha falukon is kellő intézkedések tétetnének jobban mondva (mert az intézkedések irott malasztként többnyire megvannak,) tartatnának meg, — akkor talán nem hallanánk annyi tüzesetről mint most, pedig télidőben ilyesmit falvainkon eddig nem igen tapasztaltunk.

Kiadó-tulajdonos és felelős szerkesztő:

ZOVÁNYI J. MIHÁLY.

TŐZSDE.

Pesti áru- és értéktőzsde

jan 29-én

Gabna-árak.

Gabna-árak.	Sulyfontokb.	Ára mérőnkint
Buza bánsági	83	3.55 - 3.70
„ „	85	3.95 - 4.20
„ tiszai	83	3.65 - 3.80
„ „	85	4.05 - 4.30
„ pesti	83	3.65 - 3.80
„ „	85	4.05 - 4.30
Kétszeres	—	—
Rozs	78-79	2.85 - 2.95
Árpa serfőzésre	68-70	2.35 - 2.60
„ etetésre	66-68	2.15 - 2.30
Zab	44-48	1.70 - 1.80
Kukoricza bánsági	—	—.—
„ uj	—	2.05 - 2.15
Bab uj	—	4.— 4.50
Köles	—	2.40 - 2.60
Repcze	—	5.25 - 5.50
„	—	4.87 - 5.—

Záloglevelek.

Záloglevelek.	Adva	Tartva
Nemz. bank kisors. ezüst	91.—	91.25
„ „ „ o. é.	93.—	93.25
Magyar földhitelintézeti	91.—	91.25
Ausztriai „	102.25	102.75

Magyar értékpapirok árkelete.

	Adva	Tartva
Pesti kereske d. bank	630.—	635.—
Pesti keresk. és iparb.	282.	285.
Pesti iparbank	43.	44.
Magyar hitelbank	94.	94.25
Pesti takarékpénztár	1515.—	1525.
Budai „	495.—	500 —
Pesti hengermalom	1000.—	1005.—
Pannonia gőzmalom	1000.—	1010.—
I-ső budapesti gőzmalom	695.—	700.—
Budai gyár-telep	100	105.—
Concordia gőzmalom	640.—	645.—
Budai királymalom	520.—	530.—
Szegedi kivit. gőzmalom	590.—	600.—
I. ujpesti szeszfinomitó	480.—	485.—
Pestbudai butorkézmü	190.—	195.—
Magyar biztositó-társulat	590.—	600.—
Pannonia viszonbizt.-társ.	170.—	180.—
Pesti biztositó-intézet	275.—	280.—
Magyar északi vasut	138.—	139.1/2
Pesti közuti vaspálya	415.—	418.—
Kereskedelmi épület	430.—	450.—
Lánczhid	540.—	545.—
Alagut	90.—	92,—
Magyar földh. záloglevél	92.—	92.1/2
Pesti keres b. zálogl.	97.—	98.1/2

Bécsi börze

jan. 28-én.

Államadósság.

Államadósság.	Adva	Tartva
5% osztr. értékü	57.—	57.25
„ „ „ adómentes	61.75	61.85
„ nemzeti kölcsön	65.45	65 70
„ metalliques	59.—	59.20
1860-ki sorsjegy	99 50	100.—
Magyar földteherm. kötvény	77.50	78.—
Bánáti „	76.50	77.—
Horvát „	78.50	79.—
Erdélyi „	73.—	73.50

Sorsjegyek.

Sorsjegyek.	Adva	Tartva
Hitelintézeti . . 100 frtos	157.75	158.—
Dunagőzhajózási „ „	93.50	94.—
Budai . . 40 „	33.	33.50
Eszterházy hg. „ „	160.—	170.—
Salm „ „	42.—	43.—
Pálffy „ „	32.50	33 —
Clary „ „	38.—	39.—
St. Genois „ „	34.—	35.—
Windischgrätz . 20 „	20.—	21.—
Waldstein „ „	21.50	22.50
Keglevich . . 10 „	14.50	15.50

Részvények.

Részvények.	Adva	Tartva
Nemzeti bank	677.—	679.—
Hitelintézet	250.80	251.—
Magyar hitelbank	—.—	—.—
Alsó-ausztr. esc. társulat	670.—	680.—
Anglo-osztr. bank	212.—	212.50
Ausztriai földhitelintézet	214.—	220.—
Északi vasut	1998	2002
Államvasut	308.—	308.20
Déli vasut	174.75	175.—
Erzsébet vasut	208.50	209.—
Gal. Karoly Lajos vasut	213.50	214.—
Lemberg csern. vasut	174.—	174.50
Cseh nyug. vasut	—.—	—.—
Dél.-ész. ném. összeköt. vasut	183.50	183.70
Tiszai vasut	170.—	171.—
Magyar északi vasut	139.—	140.—
I-ső erdélyi vasut	150.59	151.—
I-ső ausztriai Dunagőzhajózási társaság	543.—	554 —
Pesti lánczhid	530.—	535.—

Elsőbbségi kötvények.

Elsőbbségi kötvények.	Adva	Tartva
1862. Erzsébet vasut	102.50	103.50
1867. államvasut	120.50	121.—
Déli vasut	101.—	100.25
Északi vasut	89.50	89.75
Cseh nyugoti vasut	85.25	85.50
Tiszai vasut	—.—	—.—
Gal. Károly Lajos vasut	96.—	96. 0
Magyar északi vasut	—.—	—.
Lemberg-csernov. vasut	75.—	75.2
Erdélyi vasut	81.25	81.50
Ausztr. Dunagőzhajóz. társ.	93.50	94.—
Pesti lánczhid	—.—	—.

Érték és pénz.

Érték és pénz.	Adva	Tartva
Frankfurti váltó	99.50	100.—
Londoni váltó	118.50	119.—
Párizsi váltó	47.20	47.40
Cs. arany	5.66	5.68
Napoleond'or	9.52	9.55
Egyleti tallér	1.75	1.76
Ezüst	116.—	116.75

HIRDETESEK.

Pesten, kerepesi-ut 29. sz. a.

ajánlja magát mindennemü

siremlékek, szobrok és egyházi oltárok

elkészitésére.

Továbbá elvállal bárminemü

épitkezési munkákat

a legolcsóbb áron.

Vidéki megrendelések a legpontosabban eszközöltetnek.

Misemondó ruhák

pluviálék, dalmatikák, albák, rochettek, velumok, vánkusok, egyházi iskolai és czéh lobogók, oltár teritők, infulák, kesztyük, harisnyák és czipők- monstranzok helyhe, ciboriumok, gyertyatartók, keresztek, pacificálék, füstölőkp lampák,

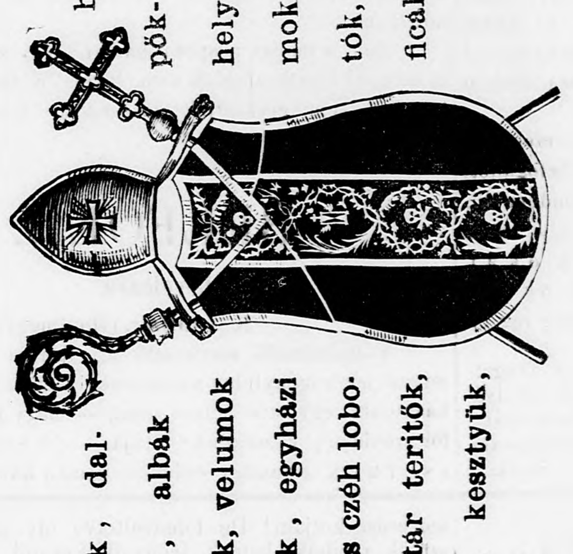

valamint mindennemü

EGYHÁZI SZEREK

legjutányosabb áron

kaphatók

OBERBAUER ALAJOS

gyárraktárában váczi-utcza 15. sz. Pesten.

Árjegyzékek és minden utasitás kivánatra beküldetik.

Értesités.

Alulirt tisztelettel adom tudtára a n. érdemü közönségnek, mis zerint a mélt. **Gombos Bertalan** ur által feltalált

ERŐSÍTŐ-ITAL

főraktárát átvettem.

Kérem a t. cz. közönséget szükséglet fedezése végett hozzám alulirotthoz vagy az alant megnevezett raktáros urakhoz fordulni. Ezen **erősitő-ital** nem szorulván dicséretünkre, a sok kitünő s érzékeny hála-nyilatkozatok ugy is majdnem mindenki előtt ismeretesek; mégis szükségesnek találjuk röviden megérinteni, hogy ennek használata által az embernek legdrágább kincse, az egészségek sok veszedelmes befolyástól, ugymint áthütéstől, gyomor gyengüléstől stb. megovatik; a jó nedvek előidézése által keserü szájiz megszünik stb. a lábbadozók rövid idő alatt visszanyerhetik megingatott testi s lelki erejüket; a tengeren utazók megovatnak általa a tengeri ut ismert kellemetlenségeitől, s a legujabb tapasztalás szerint a rothadt foghus, ha avval dörgöltetik, visszanyeri kellő minőségét.

Az **erősitő-ital** alulirton kivül következő helyeken kapható:

bepecsételt üvegekben utasitással ellátva üvegjét 70 kron.

Pesten: Mészáros Miklós nádor-utcza. — Mészáros Béla Kristoftér. — Luiza M. kerepesi ut. — Prohaszka Ignácz üllői ut. — Gartner K. bodza-utcza. — Hollósy Gyula Wurm-utcza. — Salzer L. régi szinházépületben. — Lappert Gy. gránátos-utcza. Horváth János uri-utcza. — Weisz Florián zöldfa utcza. — Mervay A. váczi ut 5. sz. — Giergl István. Deák-utcza 6. sz. — Emresz Károly váczi utcza — Uhl József gránátos-utcza. — Ruwald Hugó Dorottya-utczr.

Budán: Mauks J. Tabán. — Keller E. Budavár. — Mühlbacher L. viziváros. — Mike J. viziváros. — Arad. Prinner W. S. — Baja. Herczfeld W. — Klenancz s Bobocs. — Franz A. — Békés-Csaba. Biener B. — B.-Gyarmat Moldoványi S. gyógysz. — Bécsben. Plébán Ferencz, Szent Istvántér 1. sz. gyógysz. — Csongrád. Ráth. J. — Debreczen. Boros J. — Posszert J. — Dettán: Frei J. fia. Duna-Földváron: Spitzer L. — Eger. Weszely gyógysz. — Eperjes. Pap Kálmán, Szépy Gy. gysz. — Enying. Münczer A. — Esztergamban. — Beszédes. J. gysz. Prinner W. F. — Gyoma. Weidinger Károly. — H.-M.-Vásárhely. Oblat L. — Hajdunánás. Farkas és Grünbaum. — Kolozsvárott. Csapó Sándor. — Kassán: Hegedüs M. gyógysz. Novelly Sándor. — Kis-Ujszállás: Hellek János — Keszthely: Breuer B. — Komárom. Koczor F. Hofer G. — Kecskemet Gyenes J. — Kalocsa. Béczöri M. öröksök. — Kaposvár. Policzer S. — Károlyvávos. Slavnic S. — Körmöcz. Ritter J. — Léva. Klain József. — Miskolcz. Herz H. — Mohács. Auber János. — Marczali. Hönig Mór. — Makó. Ehrenfeld s Spitzer. — Nagy-Károlyban. Ekker Mihály. Kántor K. — Niregyháza. Orbán K. — Nagy-Körös. Hausinger Ferencz Steiner Mór. — Nagyvárad Weinberger J., Janyk Ant. — Nagyszombat. Henffel C. F. — Oravicza. Schnabel J. — Ó-Orsova. Böhm K. — Párkány. Gans Mór. — Rimaszombat. Zwickor Otto, Krätschmar C. A. Czwicker N. — S. A.-Ujhely. Reichard testv. — Sz. Endre: Weisz Simon. — Szathmár: Kesztenbaum. — Sz.-Fehérvár Taykecthy R. Sey, József Károly. — Szolnok. Prau J. — Szeben Thalmayer J. — Tata: Fischer Károly. — Török Szt.-Miklós, Pitzer S. — Tokaj Weisz Márton. — Török-Becse. Welischa. — Uj-Fehértó. Szarka J. — Vorsecz Blum József. — Veszprém: Snszkau M. — Zirbzen. Hoffmann Mór. — Zágráb Mitlbach S. gyógysz. uraknál.

Felhivom egyuttal a t. cz. helybeli ugy vidéki gyógyszerész és kereskedő urakat, hogy ha az **erősitő-italból** raktárt óhajtanának e tekintetben hozzám fordulni sziveskedjenek.

„I. m. k. gazdászati ügynökség“ fő ügyvivője

VARGA LAJOS,

HÖPFNER GYULA

órás

megnagyobbitott óraraktára,

Pesten, kigyó-utcza 4. sz. a.

a Steidl-féle házban.

a „magyar czimerhez,“

ajánlja dusan felszerelt raktárát mindenféle

párisi bronce-, inga- és zsebórákból,

valamint legujabb s legtökéletesb

iroda-órákból,

melyek megvételénél

egy évi jótállás adatik.

Valóban jól járó ezüst czilinder	.	12 ft.
„ „ horgony	.	17 „
„ „ arany czilinder	.	30 „
„ „ horgony	.	40 „
„ „ amerikai cylinder	.	10 „
„ ingaóra 8ad napi felhuzással, fertály és óraütő szerkezettel	.	60 „
„ inga óra ütőszerkezettel	.	37 „
„ inga óra	.	20 „

Finom arany és ezüst lánczok a legméréskeltebb árakon. Mindennemü órák kijavitásra felvétetnek és jótállás mellett a legjobban és legjutányosabban kijavittatnak. Vidéki megrendelések a legpontosabban teljesittetnek.

Pest 1869. Gyorssajtónyomása az Első magyar egyesület könyvnyomdának (Büchler, Harsányi Nagy) 3 korona-utcza 18. szám alatt.